

PIRJO TUOMINEN

Ruukinkartanon rouva

TAMMI

PIRJO TUOMINEN

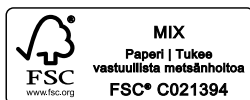
Ruukinkartanon rouva

SUURIRUHTINAANMAA 2

TAMMI

HELSINKI

5. painos

© Pirjo Tuominen ja Tammi 1990

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7770-7

Painettu EU:ssa 2026

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut:

tuotevastuu@tammi.fi

I

SININEN MAJA

TERÄVÄ KOPUTUS HOTELLIHUONEEN ovelle herätti minut.

– Kiitos, hereillä ollaan! mutisin vielä unessa.

Avasin silmäni. En ollut vieläkään tottunut siihen, ettei viereisellä tyynyllä levännyt kaljuuntuva pää eikä aamumusiikkina soinut kuorsaus harmaiden viiksien alta.

Nousin istumaan ja venyttelin. Taivaat olkoot kiitetyt, etten enää jakanut vuodetta kenraalin kanssa!

– Joakim, herää! Meillä on kiire laivalle!

Miehen hauskannäköiset kasvot ilmestyivät peiton uumenista. Hän oli kaunis mies, tämä minun mieheni, huulet kaa-reutuivat hymyyn valmiina, nenä oli suora ja hienopiirteinen. Unisten silmien ripset räpyttelivät naurettavan pitkinä ja tuuheina, hiukset oli uni sekoittanut kiharaisiksi.

– Toivon todella, että tämä on tyttö ja perii sinun silmäripsesi, sanoin sivellen paidan alla kaartuvaa vatsaani. Painoin suudelman miehen lämpimälle kaulalle. Joakim tarttui minuun ja koppasi vierelleen.

– Meillä on kiire! toistelin ja rimpuilin irti. – Laiva ei odota eikä uusi esimiehesi varmaankaan ihastu, jos onnistut myöhästymään heti ensimmäisenä aamuna!

Mutisten maailman pahuutta Joakim ponnistautui

pystyy ja etsi katseellaan parranajopeiliä. Minä pujahdin yöpaidastani ja siunasin siunattua tilaani, jonka ansiosta minun ei tarvinnut ryhtyä taisteluun kureliivieni kanssa.

Joakim oli tullut myöhään, hiipinyt vuoteeseen ja nukah-
tanut heti. Olin ollut nukkuvinani, hän oli tuoksahtanut
laadukkaalle väkijuomalle. Hyräillytkin hiljaa. Ensimmäi-
nen asiakastapaaminen oli ilmeisesti päätynyt tyydyttä-
vään lopputulokseen.

Aamu oli vielä varhainen, kun nousimme ajuriin ehtiäk-
semme ajoissa laivarantaan.

Tampereen aamuilma tuoksui tehtaiden savulle ja suur-
ten järvien ulapoille. Mäntyä kasvavat harjut lisäsivät oman
raikkaan arominsa. Tehtaiden pillit olivat kutsuneet työväen
paikoilleen; vielä juoksi joku myöhäinen mukulakivikatua
sydän pamppaillen. Torilla odottivat pitkät hevosrivistöt,
kuskit seisoivat jutustellen, kaljaa ja piimää hörppäillen,
kun taas kaupantekoon tulleet naiset olivat käärineet hihat
ylös ja alkaneet täyttää asiakkaiden koreja leivillä, munilla
ja perunoilla. Piiat ja emännöitsijät pyörivät tinkien ja ver-
taillen heidän ympärillään; herrasväkien rouvat ja neidit sen
sijaan käänsivät vielä kylkeä silkkitäkkiensä alla.

Aurinko kultasi raatihuoneen seinän ja pihojen syys-
kirkkaat puut. Hevosen kaviot kopisivat kiveykseen. Istuin
selkä suorana, kasvot aurinkoon kääntyneinä ja nautin
jokaisesta hetkestä. Elämässäni oli ollut synkkiä vaiheita,
jotka olivat opettaneet minut ymmärtämään milloin asiat
olivat hyvin.

Olin nuori rouva ja odotin lasta. Olin mieheni kanssa
matkalla hänen uuteen työpaikkaansa. Olin terve, hyvin
syönyt, hyvin puettu. Minua kohdeltiin kunnioittavasti
hotellissa ja myymälöissä. Torimuijat niiasivat minulle ja
piiat sanoivat: kyllä rouva. Ohi kiirehtivä tehtaannainen

ehti heittää minuun haikean katseen, josta pulppusi kokonainen elämäntarina. Hän juoksi pienokaisensa luota rinnat maitoa täynnä mustan tehdassalin jyskyttävän koneen ääreen jättäen isommat lapsensa ja vastasyntyneen vauvansa hampaattoman mummun hoitoon, jos edes siihenkään oli mahdollisuutta.

Silitin Joakimin kättä, ja hän vastasi hymyyni.

Avioliitto ja mies, lapset ja koti. Kohtalo. Rakkausavioliitoksi kutsuttiin sellaista liittoa, jota solmittaessa ei järjen ääni saanut valtaa. Siinä oli nainen kuin kala koukussa. Jos oli mieli pyristellä vastaan, upposi koukku syvemmälle arkaan lihaan.

– Kaikki hyvin? kysyin Joakimilta. Se oli meidän kysymyksemme, tapamme saada selville toistemme mielenliikkeet.

– Kaikki hyvin, Joakim vakuutti hymyillen. Halusin mielelläni uskoa häntä. Aistin liiankin herkästi mieheni mielen nousut ja laskut. Molempiin olin jo ehtinyt sydämeistäni ottaa osaa.

Olisiko sitä voinut ennalta arvata? Ensimmäinen aviomieheni, kenraali Nassau, ei ollut herättänyt minussa milloinkaan sellaisia tuntemuksia. Mutta Joakimin jokainen ajatus tuntui heijastuvan suoraan syvimpään olemukseeni. Omalla tavallani olin koukussa, kiikissä. Niin että miehen tuska oli minun tuskani ja hänen epätoivonsa minun epätoivoni, eikä siitä ollut pakotietä.

Tämä minun toinen avioliittoni, se oli rakkauden liitto. Kukaan ei ollut kertonut minulle, että rakkaudella oli pimeäkin puoli kuten kuulla.

Ensimmäiseen avioliittooni kenraali Carl Magnus Nassaun kanssa astuin kahdeksantenatoista syntymäpäivänäni. Se

oli ollut vanhempieni päättämä liitto, ja olin nopeasti oppinut vihaamaan miestäni. Tavattuani Joakim Reinmar-kin olin rakastunut tavalla joka sai minut hylkäämään koko entisen elämäni – ja koko entisen elämäni hylkäämään minut.

Kun puute tulee sisään ovesta, lentää rakkaus ulos ikkunasta. Oliko todella olemassa sellainen sanonta? Minulle ei kävisi niin, vaikka olinkin luopunut vapaaehtoisesti ylellisestä elämästä pietarilaisen kenraalin rouvana ja sitonut itseni mieheen, joka minun takiani oli menettänyt asemansa ja toimeentulonsa ja jonka tulevaisuus oli vielä suuri kysymysmerkki.

Omituista kyllä koin puutteenalaisen elämän hyvin todellisenä elämänä. Olin nuoresta iästäni huolimatta jo monesti nähnyt, miten onnettomia yltäkylläisyys saattoi tehdä ihmisistä. Tyhjiä kuoria, joiden päivät hupenivat oikkujen ja halujen ristiaallokossa. Rauhallinen turvallisuus ei auttanut ihmistä, jos hänessä ei itsessään ollut siihen aineksia.

Myötä- ja vastoinikäymisissä... Jo kahdesti olin luvannut rakastaa, kunnes kuolema tulisi eromiehenä. Ensimmäisellä kerralla kuolema oli tullut hyvin lähelle. Tällä toisella kerralla jaksaisin loppuun saakka, kävi miten kävi. En halunnut ajatellakaan, että Joakimin ja minun tieni olisi muuta kuin myötämäkeä. Aurinkoista matkaa joka olisi keveä jakaa, eikä vastoinikäymisiä edes tulisi eteemme...

Valkokylkinen laiva tuntui satamassa odottavan juuri meitä. Sen vierellä seisoskelivat kuormahevoset, joiden lastit oli jo purettu laivan ruumaan. Kuskit polttelivat väkävasti lemahtavaa tupakkaa nauttien pienestä hengähdys- hetkestä sataman auringossa.

Laivan kapteeni tuli tervehtimään meitä.

– Herra Joakim Reinmark? Disponentti Reinmark?

Joakim kohotti hattuaan ja ojensi kätensä.

– Tervetuloa kannelle! Saanen esittäytyä? Kapteeni Rönn.

– Junia, Joakim sanoi minulle, – saanko esitellä sinulle Lauttamon Tehtaiden kapteeni Rönnin? Vaimoni, kapteeni Rönn.

Kättelin kookasta tuikeannäköistä miestä. Kädenpuristus oli niin väkevä, että jalkani tuntuivat irtoavan laivan kannelta.

– Tervetuloa Lauttamoon, rouva Reinmark! Toivottavasti viihdytte joukossamme.

– Kiitos. Ainakin alku vaikuttaa lupaavalta, sanoin kömpelösti.

– Lauttamo on syrjäinen paikka, Rönn sanoi ja hymyili minulle hampaat välkkyen, – mutta olen aina käytettävissä, jos rouva Reinmark haluaa suorittuttaa joitain ostoksia Tampereella.

– Se on huojentavaa kuulla, sanoin vilpittömän kiitolisena.

– Kaikki eivät Lauttamossa viihdy, Rönn kertoi suorasukaisesti, – varsinkin naisväki kaipaa usein ihmisten ilmoille.

– Me olemme asuneet koko talven syrjäisellä maatilalla, sanoin, – joten olemme aika karaistuneita.

Huomasin Joakimin rypistävän kevyesti kulmakarvojaan. Kaduin avomielisyyttäni. Mieheni ei halunnut ihmisten tietävän, että hän oli ollut vailla tointa melkein kokonaisen talven.

Seisoimme rinnakkain kannella katsellen hitaasti loitonevaa kaupunkia. Talot ja tehtaat sulautuivat vähitellen kumpuilevaan maisemaan, ja viimeisinä piirtyivät silmiimme tehtaiden tummaa savua sylkevät piiput.

Joakimin mieli oli täynnä uutta työpaikkaa. Hän hakeutui kapteeni Rönnin seuraan saadakseen vastauksia mieltään kaihertaviin kysymyksiin.

– Etkö sinä pelkää muuttaa Lauttamoon? oli appeni Aron Reinmark kysynyt minulta lähtöämme edeltäneenä iltana Pietarlahden kuistilla.

Olin pudistanut päätäni.

– En pelkää enää mitään, vastasin hiljaa. – Kun olin sairaana ja selvisin siitä, ratkesi elämän arvoitus minulle hyvin yksinkertaisella tavalla.

– Kerro minullekin, Aron pyysi, – tiedäthän sinä että minäkin olen aikamani tehnyt omat ratkaisuni.

– Tiedän toki. Ei minun ajatuksissani ole mitään suurta eikä omalaatuista. Tein vain yksinkertaisen päätöksen: ottaisin tästedes elämän vastaan täsmälleen sellaisena kuin se kulloinkin tulee. Päivän kerrallaan.

Se oli peräti yksinkertainen elämänohje, mutta miten vaikea se oli toteuttaa! Usein ihminen kuvittelee itsestään enemmän kuin mitä todellisuudessa on. Vastoinkäymisten tullessa ja toiveiden murskautuessa on vaikeaa säilyttää valoisuuttaan, kun ei voi kehittää täyteen kukkaan kaikkea sitä mitä uskoo itsessään olevan. Raskaat ajat olivat koetelleet minua. Olin kuitenkin jo oppinut, että vastoinkäymiset on vain otettava vastaan ja koettava. Sillä olin nähnyt myös sen ihmeen, että selkiintyminen ja mielenrauha, jopa onni, voi avata mustimmassakin pimeydessä terälehtensä kuin hehkuvanpunainen ruusu.

Mutta pimeyden ajat olivat ohi. Vaikeudet oli voitettu, kaikki oli hyvin ja onnellinen elämä odotti meitä vain laivamatkan päässä.

SYSSAAMU OLI HÄIKÄISEVÄN kaunis laivamme lipuessa vesille Tampereen satamasta. Pietarlahdesta lähtiessämme oli syksy jo tehnyt tuloaan sateineen ja myrskyineen, mutta myöhäinen kesä tuntui tänään jälleen palanneen.

Tuntui ihmeelliseltä nähdä miten järven suuri selkä läikehti tummaa sineä, miten heleänä kaartui taivas. Tähän aikaan vuodesta olin valmistautunut vihaisesti ärjyvään tuuleen ja jyrkkiin laineisiin. Mutta vesi lepäsi tyynenä kuin öljy ja heijasteli estottoman nautinnollisesti rantoja seppelöiviä lehvistöjä. Jokainen yksityiskohta piirtyi selkeänä ja merkityksellisenä. Ihastuksesta mykkänä katselin ympärilleni laivan keulan halkoessa Näsijärven ulappaa.

Välillä vilkaisin huvittuneena Joakimia, joka oli nukahtanut kansituoliin ja kuorsasi vienosti.

Höyrylaivan keittiön suunnalta kantautui äänekästä sanailua. Ovi lensi äkeästi auki. Suuri tarjotin keikkui esille, sen takana vilahtivat ärtyisät pitkänomaiset kasvat.

– Kun mikään ei kelpaa, sanonko minä... vie sille hevosellekin aamiaista! kiivaili kokki oviaukossa.

– Tuki suusi, puhahti tarjottimen kantaja, – ja pidä mielessäsi kenen laivassa tuommoisia huutelet!

Tarjotin purjehti ohitsemme. Komea kahvipannu kiils i auringossa, paahtoleivät keinahtelivat telineessä

valkean liinan alla ja hopeisen kannen alta saattoi tuntea herkkullisen vasta paistuneen pekonin tuoksun. Luomatta meihin silmäystäkään tarjottimen kantaja katosi komeasta mahonkiovesta matkustajahyttiin.

Ei kestänyt hetkeä kauempaa, ennen kuin samainen pitkänaama harppoi ohitsemme takaisin päin kiukusta kalvennein kasvoin kahvipannua kädessään heiluttaen. Keittiön ovi jäi hänen jälkeensä auki. Ilokseni onnistuin kuulemaan sapekkaan sanailun siitä, oliko kahvi liian laihaa vai ei. En voinut olla hymyilemättä miehen rientäessä ohitseni kädessään uusi kahvipannu, joka epäilemättä sisälsi vahvempaa myrkyä. Pitkänaama vastasi iloiseen hymyyn murhaavalla katseella.

Laiva oli Lauttamon Tehtaiden yksityisomaisuutta ja epäilemättä hytissä aterioi joku hyvin tärkeä vieras, paljon tärkeämpi kuin tehtaiden uusi isännöitsijä Joakim Reinmark ja hänen pitkälle kehittyneeseen siunattuun tilaan ehtinyt puolisonsa.

Kahvin hyväilevä tuoksu viipyi sieraimissani. Nykäisin hellävaroen Joakimia.

– Laivalla on vasta keitettyä kahvia, Joakim, sanoin pyytävästi.

Joakim silmäsi hämmentyneenä ympärilleen. Kesti hetken ennen kuin hän oivalsi että olimme keskellä suurta järvenselkää ja että vaimo odotti häneltä palveluksia. Nöyrästi hän kuitenkin nousi ja lähti liikkeelle.

– Keittiön ovi on tuolla! viitoin.

Joakim katosi ovesta. Kesti vain tuokion, kun hän palasi valkotakkisen tarjoilijan seuraamana. Eteemme lennähti pöytä ja aivan pian myös kahvia leipineen.

– Kahvi on laihanlaista, Joakim sanoi huokaisten.

Purskahdin nauruun.

– Vahva kahvi hävisi äsken tuohon mahonkioviseen hyttiin.

– Kaikkea sinä jaksat seurata, Joakim hymähti.

– Siitä oppii paljon, sanoin tyynesti, – ja siitä saa paljon hupia. Elämän pikku nautintoja.

– En ymmärrä mitä nautintoa on seurata muiden ihmisten typeryyksiä, Joakim murahti. Tietysti siinä oli perää. Hänelle eivät merkinneet mitään ne tuhannet vivahteet joita ympärilläni väreilevä elämä minulle tarjosi. Olimme syvästi erilaiset, mieheni ja minä, ja mitä enemmän häneen tutustuin sitä selvemmin ero ilmeni. Mutta se ei estänyt minua rakastamasta häntä, ehkä pikemminkin päinvastoin.

Kahvin juotuaan Joakim silmäili kelloaan ja totesi aikaa olevan kosolti jäljellä ennen kuin saapuisimme Lauttamon tehtaille. Koska laivalla ei näyttänyt olevan muita matkustajia kuin me lukuun ottamatta hyttiin sulkeutunutta salaperäistä vahvan kahvin ihailijaa, Joakim siirtyi tyhjään salonkiin ja nukahti punaiselle samettisohvalle.

Olisin voinut tehdä seuraa ja torkkua salongin noja-tuolissa. Mutta tunsin oloni pirteäksi ja kun syntymätön vauva vielä potkiskeli virkkuna, tiesin ettei unesta tulisi mitään. Kävelin kannella katsellen toisiaan seuraavia järvenselkiä, joita täplittivät matalat karikot, saaret ja vähäisten kallioluotojen ryhmät. Kaukana rannoilla lepäsivät arvokkaat maalaistalot kummuilla peltojensa keskellä. Pitkän aution rantaviivan katkaisivat vain harvat laiturit, nuottakodot ja venevajat.

– Lauttamo sijaitsee täydellisellä syrjäseudulla, Joakim oli sanonut saatuaan ensimmäisen kutsun tehtailija Pontus Palmen luokse.

– Tuskin sen syrjäisemmällä kuin Pietarlahtikaan, olin lohduttanut häntä.

– Erehdys, armaani, Joakim oli sanonut siihen ja kietonut kätensä ympärilleni. – Pietarlahti on kuin keskikaupunkia Lauttamoon verrattuna.

– Missä se sitten oikein on?

– Tampereelta pohjoiseen.

– Miten paljon?

– Ihan riittävästi. Tosin sinne on rakennettu rautatie aika lähelle, ja Palme on rahoittanut pistoraitteen Lauttamoon. Valmis se ei kuitenkaan vielä ole, joten toistaiseksi laivalla pääsee ainakin kesäisin mukavimmin Tampereelta Lauttamon tehtaille.

– Miksi Palme on rakentanut tehtaansa niin kauas sydänmaille? ihmettelin. – Miksi ei esimerkiksi Tampereelle?

– Rahan takia. Tai rahan puutteen pikemminkin. Palme oli aloittaessaan tyhjätasku.

– Sitten me varmasti tulemme toimeen hänen kanssaan, tokaisin, – ja hän ymmärtää meitä.

– Jos hän vielä muistaa, Joakim hymähti. – Alun perin hänellä ei ollut montaakaan markkaa taskussaan, eikä Tampereella enää voinut aloittaa kuin tukevan pääoman turvin. Hän etsi paikkaa jonne pystyttää oman tehtaansa. Lauttamossa hän löysi vesivoimaa koskesta, vaikka se ei ollut tärkein syy, koska hän aikoi perustaa tuotannon höyryyn. Mutta metsää ja puutavaraa oli sitäkin enemmän, ja kohtuulliseen hintaan. Ei tarvinnut uittaa tukkeja satoja kilometrejä, vaan kaikki oli valmiina paikan päällä.

– Kun vuori ei tullut..., sanoin.

– Aivan. Ja nyt Muhammed haluaa meidät Lauttamoon.

– Luuletko osaavasi? olin huolestunut.

– Minun on pakko, Joakim sanoi. Hän otti kasvoni käsiinsä ja suuteli kevyesti huuliani. Vatsaani taputtaen hän sanoi: – En voi ikääni roikkua Pietarlahdessa isän varassa, en varsinkaan kun perhekin kasvaa.

Nyökkäsin. Se oli liiankin totta. Avioliittomme ensimmäisen talven olimme eläneet Aron Reinmarkin hyväntahtoisuuden varassa. Kevättalvella Joakim oli saanut harjoittelijan paikan Kotkassa Gutzeitin sahalla. Hän oli pitänyt työstä, innostunut siitä ja palatessaan lauantaicin Pietarlahteen hän oli tulvinut hilpeitä selostuksia uudesta alastaan ja sen mahdollisuuksista. Sitä kautta Lauttamon Tehtaiden tirehtööri Palmekin oli hänet löytänyt.

– Niiden on tyydyttävä minuun, Joakim oli sanonut enemmän piloillaan kuin tosissaan, – ei sinne jumalanselän taa niin vain löydy pätevää väkeä. Eikä Palme kuuleman mukaan edes ole niitä helpoimpia isäntiä...

– Jos epäröit, sanoin huolestuneena, – niin ei meidän kai ole pakko lähteä?

– Kyllä meidän on, Junia-rakkaani. Ja pääseehän sieltä pois. Mutta työtodistus taskussa. Siitä onkin sitten helpompi jatkaa.

Huokasin hiljaa. Avioliittomme oli tuhonnut Joakimin upseeriuran keisarillisen Venäjän armeijassa. Hänen tilanteensa oli vaikea, eikä valinnan mahdollisuuksia todellakaan ollut liiemmälti. Niin kernaasti kuin appeni pitikin meidät Pietarlahdessa, oli tila pieni ja toimeentulo niukkaa. Appeni oli aikoinaan joutunut jättämään samaisen Venäjän armeijan liian vapaamielisten aatteittensa takia. Tiesin mitä aineellinen puute oli; olinhan elänyt lapsuuteni ja nuoruuteni Silvan kartanossa, jossa rahasta oli ollut ainainen pula.

– Me lähdemme Lauttamoon, olin sanonut Joakimille,
– jos Palme todella haluaa sinut tehtaittensa isännöitsijäksi. Ja on viisas mies jos haluaa.

Joakim suuteli minua.

– Mitenköhän sinä viihdyt siellä? hän huolestui. – Ja kun lapsikin on tulossa.

Nauroin.

– Saan ainakin olla siellä rauhassa, lohdutin häntä,
– en haluaisikaan mihinkään juorumyllyjen keskelle. Mitä vähemmän ihmisiä, sitä vähemmän puhetta sinusta ja minusta ja meidän skandaalimaisesta avioliitostamme.

Joakim nyökkäsi. Hän näytti kiusaantuneelta. Sipaisin hiussuortuvan hänen otsaltaan. Tiesin hänen kärsivän ajatellessaan ihmisten julmuutta juorujen levittämisessä.

– Sitä paitsi – eihän minulla ole täälläkään muuta naispuolista apua kuin vanha Anna-Stina, huomautin hiljaa.

Joakim veti minut syliinsä. Kuin veitsi lävisti olemukseni jälleen tietoisuus oman perheeni rakkaudettomuudesta. He olivat hylänneet minut. Lapsivuoteeni reunalla ei minua tukisi sen paremmin äiti, täti kuin sisarkaan. Heille olin kuollut. Niinhän isäni oli sanonut kun purin avioliittoni kenraali Carl Magnus Nassaun kanssa ja solmin uuden liiton Joakimin kanssa. ”Parempi meille jos kuolisit...”

En kuitenkaan kuollut, vaan elin intohimoisen väkevästi ja lapsi kasvoi minun ruumiissani, jota vakava sairaus niin vähää aikaisemmin oli jäytänyt. Elin ja olin häpeäksi isäni ja äitini suvuille. Lauttamo saattoi olla juuri oikea paikka kätkeytyä, kunnes aika parantaisi haavat.

Syyskuussa pakkasimme vähäisen omaisuutemme muutamaaan harvaan matkakirstuun ja puulaatikkoon. Aron toi meidät hevosella Porvoon asemalle ja sieltä jatkoimme

junalla Tampereelle. Seuraavana aamuna astuimme Lauttamon Tehtaiden höyrylaivaan. Kaikki mitä omistimme seurasi mukanaamme laivassa. Se ei totisesti ollut paljon. Muistin kanavatalon avajaisia Pietarissa, kun olin kieriskellyt ylellisyydessä uhkeassa silkkiisessä tanssiaispuvussani, jalokivet kaulalla kimaltaen, uusien tyylihuonekalujeni, peilien, taulujen, hopeiden keskellä. Muistin sisartani Juliaa, joka oli solminut avioliiton upporikkaan pietarilaisen pankkiirin Simon Tidemanin kanssa ja jonka halparvoisimmallakin piialla oli enemmän maallista hyvää kuin minulla ja Joakimilla nyt. Mutta nuori aviomieheni korvasi minulle kaiken sen mitä rahasta ja tavarasta puuttui.

Oli jo illansuu kun laiva lähestyi Lauttamon aavan selän pohjoisella rannalla kohoavaa tehdaskylää. Aurinko haki nukkumapaikkaa kumpuilevan metsämaan sylistä ja värjäsi palleroiset poutapilvet karminiinpunaisiksi. Kylmää yötä ennustava rauha makasi laiskana veden yllä; ensimmäiset usvaharsot nousivat keveinä peltojen ojista.

Seisoimme Joakimin kanssa höyrylaivan kannella katsellen uutta kotikyläämme. Joakim piti kättään ympärilläni, nojasin kevyesti hänen olkaansa. Tämä lämpö ja läheisyys oli lohtuni ja turvani oudon maailman edessä.

– Alku, sanoin, – jälleen kerran minä aloitan kaiken alusta.

– Me aloitamme, Joakim korjasi ja painoi poskensa hiuksilleni.

Lauttamo oli Joakimin kertoman mukaan ollut parin maa-laistalon kyläpaha Pontus Palmen saapuessa sinne kahtakymmentäviittä vuotta aiemmin. Nyt sitä ei voinut hyvällä eikä pahallakaan tahdolla sanoa sellaiseksi: Lauttamo oli ja

myös näytti vauraalta tehdasyhteisöltä. Pitkät tiiliset ja puiset ruukinrakennukset reunustivat järven ja joen rantoja. Vajoja, verstaita, varastoja riitti kymmenittäin. Satamassa odottivat laivat ja lotjat lastaajia. Rannasta nousevan hiekkatien reunoilla silmä tapasi kokonaiset työväenpytinkien rivit ja tien päässä näkyi konttorirakennuksen lasikuisti ilta-auringossa punertaen. Syksyn ruskassa hehkuvien puiden takana kohosi siro tehtaankirkon torni. Joen toisella rannalla valkean kaarisillan takana oli nähtävästi patruunan yksityiskodin puisto.

– Täällähän on oikeita palatsejakin, sanoin Joakimille nähdessäni harmaan kaksikerroksisen graniittilinnan puiden keskellä.

– Tehtailija Palmen talohan tunnetaan koko maassa, Joakim huomautti huvittuneena. – Mutta ehkä ei sentään Pietarissa saakka...

Laiva laski laiturin viereen, messinkikello kilahti ja miehet kiiruhtivat vastaanottamaan kiinnitysköysiä. Näppärästi ne kiedottiin jyrkeihin pronssipylväisiin, joihin köysi oli kuluttanut kullanhohtoisen uran. Valmistauduimme tavaroinemme siirtymään laiturille, kun hytin mahonkiovi avautui, hevosnaamainen kamaripalvelija astui ulos ja piti kunnioittavasti ovea avoinna hytin arvovieraalle.

Ovesta astui ulos nuori mies komeassa itävaltalaistyyli- sessä metsästysasussa. Harmaan ja vihreänsävyistä loden- pukua somisti vihreä puoliviitta ja tummille hiuksilleen mies oli asetellut pukevan sulkakoristeisen lodenhatun. Tämä siro maailmanmies seisoi hetken kannella kätkien haukotuksensa hopeanharmaaseen säämiskähansikkaaseen.

Luomatta katsettakaan meihin hän silmäsi Lauttamoaa kyllästyneesti mustien kulmakarvojensa alta. Kiinnitin

huomiota hänen hiusrajansa kauneuteen ja silkinhienoihin viiksiin. Suu oli pehmeä ja nautinnonhaluisen näköinen, alahuulen kaaressa oli hitunen tympääntynyttä aistillisuutta. Nenä oli kasvoihin nähden suuri ja röyhkeä: se soti miehen huolitellun itsevarmaa siroutta vastaan ja teki hänet jollakin tavalla julman näköiseksi. Miehen raukea katse oli minulle Pietarin ajaltani tuttu; sellaisen näki ihmisillä, jotka ilman omia ponnisteluja olivat päässeet kyllästyttävän hyvään asemaan.

- Oskar, mies komensi hevosennaamaista palvelijaansa,
- Prinssi maihin heti!

Mies kumarsi luoden isäntäänsä katseen, jossa oli pelkoa ja halveksuntaa. Nuori mies ei tuntunut huomaavan sitä tai sitten asialla ei ollut hänelle mitään merkitystä.

Kuului kavioiden kopsetta ja tulinen hirnahdus. Tuttu haju tunki sieraimiini. Uskomattoman kaunis hevonen talutettiin laivan uumenista kannelle. Se käyttäytyi tottuneesti ja maailmaa nähneesti kuten isäntänsäkin. Levollisesti ratsu kopsutteli maihin ja salli rannalla odottelevan tallirengin tarttua suitsiin. Kiiltävät kyljet välkkyen se kääntyi tallia kohti.

Nuori mies astui hänkin maihin ja samassa saapuivat rantaan vaunut, joissa istui nainen. Leveäreunainen hattu kätki naisen kasvot uteliailta silmiltäni. Nuori mies syleili tulijaa ja nousi vaunuihin, jotka nopeasti poistuivat rannasta graniittista linnaa kohti.

– Luulenpa, että meillä oli kunnia nähdä itse nuoriherra Bruno Palme, Joakim sanoi äänessään hitunen huvittuneisuutta.

- Häntä oltiin vastassa, sanoin. – Kukahan se oli?
- Äitimuori luultavasti. Hän kuuluu jumaloivan pikku poikaansa.

HENKEÄSALPAAVA HISTORIALLINEN ROMAANI SORTOKAUSIEN SUOMESTA

Kohtalo on heittänyt Junia Reinmarkin syrjäiseen Lauttamon kylään keskelle korpea. Tuore aviomies Joakim Reinmark aloittelee uraansa Lauttamon tehtaan disponenttina. Taakse on jäänyt Pietarin loisto ja Junian pieni tytär Siri. Edessä on uusi alku, mutta millä hinnalla? Ikävät yllätykset seuraavat toisiaan, kun Reinmarkin pariskunta yrittää saada elämän syrjästä kiinni Suomen suuriruhtinaanmaassa.

Ruukinkartanon rouva julkaistiin alun perin vuonna 1990. Se jatkaa *Kenraalittaren* aloittamaa Suuriruhtinaanmaa-sarjaa.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-7770-7

KANNEN KUVAT © ARCANGEL, ISTOCK PHOTO
KANSI: JENNI SAARI